

בסיעתא דשמיא

גיליון
"הבית"
בית היין
נדגלו עלי אהבה

שיעורים שועסרו עפי
הרב ישראל סאלי פחיעה שליט"א
רב ב"ק "תפילה לעשה אמת לעמק" וביה"ד "עשכנ דטאל"

קרח

הנושאים השבוע בפרשתנו

גיליון אל בית היין לפרשת קורח: מהפך בשמי המחשבה החסידית! מדרש ישן מתחדש - האם כל מה שחשבתם על פרשת קורח עומד להשתנות מן הקצה אל הקצה? בגיליון הקרוב של אל בית היין, נצא למסע פנימי חסר תקדים המאיר את דמותו של קורח ושורש המערכה באור תורני עליון, בחרדת קודש ובעיון נמרץ, כראוי לגשת אל גדולת קדמונינו. האנשים הללו, מעבירותיהם ומטעיותיהם נהייתה תורה! (הרה"ק בעל החידושי הרי"ם).

מה מחכה לכם במאמר המרכזי?

במאמר מקיף ומרעיש, נצלול אל מעמקי משנתם של ה"פרי צדיק", ה"ישמח משה", "השפת אמת" ו"זית רענן", ונפתח צוהר לסודות טמירים:

• סוד קיבוץ הגלויות: כיצד הצליח קורח להקהיל את כל העדה כולה בלי"ה אחד? הרה"ק מרימנוב זיע"א מגלה את הייחוד הנורא של משיח צדקנו שבו השתמש קורח ברוח הקודש.

• אור שער החמישים והעיצורים: עומק טענתו של קורח שביקש לפתוח את הנהגת השוויון של קודם חטא העגל, וכיצד הכיל גופו הטהור את האור שאפילו משה רבינו נתעלם.

• המקח הרע שלקח על עצמו: הביאור המרעיש מספר "זית רענן" - כיצד נחתם חותם האמונה של משה אמת ותורתו אמת דווקא מתוך החושך של המחלוקת, וכיצד שימש קורח ככלי לגילוי יסוד עיקרי האמונה.

• צדיק כתמר יפרח: עומק דברי האר"י הקדוש על פריחתו העתידית של קורח ככהן גדול לעתיד לבוא, בבחינת קין המתוקן, כאשר אהרן הכהן בעצמו ישיב לו את הכתר.

לטעום מיין הרקח של פנימיות התורה!

גלו כיצד הפכו המחנות לציפי המזבח ואיך צמחה מתוך המסירה הזו השלשלת המפוארת של שמואל הנביא וכ"ד משמרות כהונה בבית עולמים. חטפו ותאכלו! להשגה בסוף השבוע בהיכלי התורה, בבתי המדרשות ובנקודות ההפצה.

"עשה אצת ותרתי אצת" כיצד הפך הערעור של קורח לחותם האצתה לדורות עולם?

את דמותו של קורח ואת שורש מחלוקתו באור עליון וטמיר.

הנהגת היושר והעיגולים במשנת ה'פרי צדיק'

כדי לגשת אל עומקם של דברים, עלינו להקדים ולומר שאין לנו כל תפיסה והשגה בגדולתו של קורח ובמושגים הרוחניים שבהם פעל. אמנם, כאשר רבותינו דורשים בגנות המחלוקת, הותר לנו לצורך לימוד התורה להציג את הדברים כפשוטם וללמוד מן המעשה מוסר השכל. אולם כאן נבקש לצלול אל עומק המחשבה הפנימית של קורח, אשר טענותיו מגיעות עד גבהי מרום.

מבט חדש בעמקי פרשת קורח

בסיעתא דשמיא, בהתקרבנו אל ימי פרשת קורח, לבנו מתעורר לבקש הבנה עמוקה ופנימית יותר בפרשה זו, המעוררת מדי שנה תמיהות רבות. איתא בדברי חז"ל: "וקורח שפקח היה מה ראה לשטות זו". על פניו, בכל שנה נדמה לנו כי כבר מיצינו את עומק הבנת העניין, אך תורתנו הקדושה היא כמעין המתגבר, ובכל עת מתגלים בה פנים חדשות שלא שזפתן עין לפנינו.

במאמר זה נבקש להציע גישה ייחודית ומרתקת המהפכת את תפיסתנו השגרתית מן הקצה אל הקצה, ומאירה

לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד מראה באצבעו ואומר "הנה אלוקינו זה". מהות המחול והעיגול היא שכל הנמצאים על היקף העיגול נמצאים במרחק שווה לחלוטין מן המרכז. אין כאן מדרגות של קרוב ורחוק, אלא השוואה גמורה של כלל הנשמות אל מול פני השכינה.

עומק טענת קורח: קורח טען כי במעמד הר סיני, כאשר שמעו כל ישראל "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה, התעלה העולם כולו למדרגת הנהגת העיגולים. כיוון שבשתי דיברות אלו כלולה התורה כולה (ב'אנכי' כלולות מצוות עשה וב'לא יהיה לך' מצוות לא תעשה), הרי שכל יחיד ויחיד קלט את שורש התורה ישירות מן הבורא ללא תיווך. ומכאן זעקתו: "ומדוע תתנשא" - למה לחדש את הנהגת היישר והתיווך, אם כלנו מושרשים בעיגול השווה והקדוש?

מעלתו הרוחנית של קורח וסוד פרה אדומה

טענותיו של קורח לא נבעו חלילה מנגיעות קטנוניות, אלא מתוך

יסוד עצום זה מבואר בדברי קודשו של הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו "פרי צדיק" (בתחילת פרשת קורח). בביאור טענתם של קורח ועדתו: "כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשָּׂאוּ עַל קִהְל ה'", מסביר בעל הפרי צדיק כי ישנן שתי הנהגות אלוקיות המנהיגות את העולם:

הנהגת היישר (ההנהגה ההיררכית)

הנהגה זו בנויה על פי סדר של מדרגות, עליון ותחתון, גדול וקטן. כסדר מסירת התורה: משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים וכן הלאה. במציאות זו ישנו צורך במתווכים ובצינורות שדרכם עובר השפע ממדרגה למדרגה, ואי אפשר שכולם יעמדו במדרגה אחת בבת אחת.

הנהגת העיגולים (ההנהגה השוויונית)

בחינה זו היא כפי שמצינו בסוף מסכת תענית, שלעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא עושה מחול

• **טלית שכולה תכלת האם פטורה מציצית?** התכלת רומזת לכיסא הכבוד ולתכלית הרוחנית הגבוהה ביותר. קורח טען: מי שכל מהותו פנימית של תכלת וקדושה, אינו זקוק עוד לפתילים החיצוניים המהווים שמירה כנגד היצר.

• **בית מלא ספרים האם פטור מן המזוזה?** המזוזה בשער הבית משמשת כשמירה והגנה מן החוץ. קורח טען כי אדם שכולו תורה מבפנים, "בית מלא ספרים", אינו זקוק עוד למחיצות והגנות חיצוניות המאפיינות את העולם המקולקל שלאחר חטא העגל.

בראייתו של קורח, משה ואהרן הנהיגו את העם בכלים של בדיעבד - כלים של שמירות, צמצומים ומחיצות הנצרכים לעולם שרוי בחטא. קורח ביקש להביא את הגאולה השלמה ואת הנהגת התקופה העתידיה כבר אז, מתוך מקום של שפע שלם שאינו זקוק לצמצום.

בספר "ישמח משה" מובא חידוש נפלא עוד יותר: **קורח השיג את סוד**

תפיסה עצמית של דרגה רוחנית עליונה ביותר. קורח, בהיותו מבני לוי שלא חטאו בעגל, חש עצמו כמי שנותר עומד באותה מדרגה נשגבת של קדם חטא העגל - מדרגה שבה המוות והיצר הרע בטלו מן העולם.

במדרש שהובא ב'פרי צדיק' על הפסוק "אֲשֶׁר יַחְדּוּ נִמְתִּיק סוֹד", מעיד המדרש כי **אהרן וקורח שניהם שווים היו במעלתם**. עוד מוסיף רבי צדוק הכהן הגדרה מבהילה על קורח: **"לפי שידע בנפשו שצדיק גמור הוא, כבר ליבו חלל בקרבו והתפנה יצר הרע מליבו"**.

קורח ידע בנפשו ובבירור גמור כי יצר הרע אינו שולט בו עוד, ולכן סבר שכל רצון המתעורר בלבו - ובכלל זה הרצון לחלוק על סדרי ההנהגה של משה - אינו אלא עצת השם ורצון עליון המבקש להתגלות דרכו.

עומק שאֵלוֹתיו בלִשׁוֹן הדרש

מתוך מבט עליון זה יש להבין את קושיותיו המפורסמות, שנראו על פניו כליצנות גרידא:

שמץ של פגיעה במשה רבינו, אלא
אדרבה - הבנת המציאות הרוחנית
הנשגבת שקורח ביקש להשיג,
מציאות של תמול שלשום, קודם
שירד העולם ממדרגתו.

אור שער החמישים ונשיאת ארון העד

בספר **"ישמח משה"** מצינו ביאור
נפלא המחבר את הדברים: קורח השיג
את סוד פרה אדומה במקורו. אלא,
כיוון שנכשל בהלבנת פניו של משה
רבינו ברבים, חל עליו הכלל הרוחני
שכל המבייש את חברו - מעלותיו
ומצוותיו עוברות לזה שנתבייש. משום
כך, זכה משה רבינו לבסוף שהפרה
האדומה נקראה על שמו ("ויקחו אליך
פרה אדומה"), והוא זה שהכיל את
סודה באופן מוחלט.

ומדוע זכה קורח להשגה נוראה זו
מלכתחילה? אלא הביאור הוא כי סוד
פרה אדומה משורש שער החמישים
דקדושה (שער הנו"ן) הוא יוצא. על
משה רבינו נאמר **"ותחסרהו מעט
מאלוקים"** - ששער החמישים נעלם
ממנו, ואילו קורח השיג שער זה!

פרה אדומה עוד לפני משה רבינו.
הוא הבין את סוד הטהרה העליונה
שמטהרת את הטמאים, ומתוך
השגה זו ביקש לבטל את מציאות
הטומאה מן העולם ולרומם את כל
עדת ישראל למדרגתם המקורית.

שושלת הקודש והמבט המאזן

טרם נצלול אל עומק ההשגות הללו,
יש לבאר דבר פלא: גדולי המאורות
של עולם החסידות והנגלה - ובהם
בעל ה**"פרי צדיק"** עצמו, ה**"של"ה
הקדוש"**, ה**"רה"ק רבי אלימלך
מליז'נסק זיע"א, ורבינו ה"חוזה
מלובלין" זיע"א** - כולם היו שלשולת
יוחסין מזרעו של קורח! ה**"חוזה"**
הקדוש אף היה רגיל להתבטא
בלשון חיבה והתקשרות: **"אני מגזע
קורח, הסבא קורח"**.

ודאי שאין רבותינו דורשים בזכותו
מתוך נגיעה אישית חלילה, אלא
תורת אמת הם מבקשים. ככל
שנעצים את הבנת גדולתו של
קורח, כך נבין באופן עמוק יותר
את גודל השבֵר ואת עומק הביאור
הטמון במחלוקת זו. **אין כאן חלילה**

קורח ועדתו באדמה ונפלו לשאול, גערה אשתו של קורח באש הגיהנום ומרוב כוחה וזכויותיה - כבתה האש! הזכויות הרבות שהיו לה במצוות חסד ובהכנסת כלה, עמדו לה להשבית את כוח הדין. על כך העיד אהרן הכהן באוזני משה ואמר: **עוזב אותי משה, קורח גדול ממני. (פרי צדיק)**

מה ראה לשטות זו? הביאור המבהיל של ה"מבשר טוב"

הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א, בספרו **"מבשר טוב"**, מקשה על דברי חז"ל "קורח שפיקח היה, מה ראה לשטות זו?". היכן ראינו את פיקחותו המיוחדת של קורח בפרשה? האם בקושיותיו על הטלית והמזוזה, שנראות לכאורה כליצנות גרידא? ועוד, מדוע נקטו חז"ל לשון "לשטות זו", בלשון יחיד ומדויקת?

ה"מבשר טוב" מבאר זאת על פי דיוק נפלא בפסוק: **וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָא אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד**. מחנה ישראל באותה שעה מנה מיליוני נפשות, ושטח המחנה היה עצום ורב. כיצד עלה בידו של

הכיצד יכול גוף גשמי להכיל את אור הנו"ן? הרי קיימא לן "כי לא יראני האדם וחי", ובפרט לאחר שחזרה זוהמת הנחש לעולם בחטא העגל. אולם קורח, בהיותו משבט לוי שלא חטאו בעגל, שמר על טהרת גופו ורוחו. גופו לא קיבל את הזוהמה בחזרה, ומשום כך היה בכוחו להכיל את האור האינוסופי של שער החמישים. מטעם זה היה קורח מנושאי הארון - והארון, כידוע, כוחו מאור הנו"ן, נושא את נושאי ואינו תופס מקום בעולם. מכאן בא קורח בטענתו לאהרן: מי עוד משבט לוי לא חטא כלל בעגל והוא בדרגה הנ"ל? רק הוא, ולכן סבר שראוי לו להנהיג.

מדרגת אדם הראשון קודם החטא

בספר **"שפתי צדיק"** להגה"ק מגור-פילץ זיע"א, מובא חידוש מבהיל על מעלתם של קורח וזוגתו. הוא כותב כי קורח ואשתו עמדו במעלת אדם וחוה קודם החטא המקורי בגן עדן.

כראיה לכך מביא בעל השפתי צדיק את דברי המדרש, שבשעה שנבלעו

דחף פנימי לפרוש כנפיים ולגדוד לארצות החום. אין קשר רדיפוני ביניהן ואין מתאם חיצוני - נעימה פנימית בטבען דוחפת אותן יחד. כך יפעל המשיח באמצעות ייחוד קדוש שלא שזפתו עין.

משה רבינו, בענוותנותו, לא השתמש בכוח זה, ועל כן ציווהו השם: **"עֲשֵׂה לְךָ שֵׁטִי חֲצוּצֹת כֶּסֶף... לְמַקְרָא הָעֶדָה"** - משה נזקק לכלי חיצוני, לחצוצרות, כדי לאסוף את העם.

אולם קורח, ברוח הקודש הגדולה שלו, ידע את סוד צירופי השמות הללו! הוא הכיר את הייחוד הטמיר של משיח צדקנו לקיבוץ גלויות, **והשתמש בו באותו לילה**. הוא כיוון את הייחוד, ופתאום הרגישו כל ישראל - גם המאמינים הגדולים במשה ואהרן - דחף בלתי נשלט הנובע מעומק נשמתם, וכולם נהרו אל פתח אוהל מועד מבלי להבין מה מניע אותם.

זהו עומק כוונת חז"ל: **"קורח שפיקח היה"** - שענינו היו פקוחות לראות ולהשתמש ברזים עליונים

אדם אחד, בלילה אחד, להקהיל את **כל העדה כולה** אל פתח אוהל מועד? לא כתוב העדה שלו או תומכיו, אלא כל עם ישראל נאספו שם בבת אחת!

סוד הניגון הפנימי וקיבוץ הגלויות: ידוע כי כל העולמות כולם נבראו ומתקיימים רגע רגע בצירופי שמות הקודש, כפי שהיה בצלאל יודע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. ה"מבשר טוב" מגלה סוד נורא: לעתיד לבוא, בשעה שיבוא משיח צדקנו, יתקבצו נדחי ישראל מכל קצוות תבל במהירות הבזק. כיצד ידעו כולם להגיע? מה ידחף אותם?

המשיח, מגודל קדושתו, יישב על מכונו ויכוון כוונות רמות וייחודים טמירים, וימשיך המשכה עליונה שתעורר דחף פנימי עצום בנשמת כל יהודי, ואפילו באותם הנדחים בגלות שאינם יודעים כלל שהם מזרע ישראל!

הדבר דומה לציפורי השמים, המרגישות לפתע בבוא החורף

פקפוק מסוים; הוא סבר שאם יש למשה נגיעה אישית במינוי אחיו, שמא יש נגיעה כזו בכל סדרי ההנהגה. הוא לא פעל מתוך נגיעה קטנונית של כבוד, אלא מתוך רוח הקודש שהייתה בו, אשר הראתה לו מציאות אחרת. אך משה רבינו היה נביא גדול ממנו לאין ערוך, וקורח פקפק בבלעדיות צינור הנבואה של משה, בבחינת "מי אמר שרק דרכך צריך לעבור השפע?".

שגם משה רבינו לא אחז בהם בפועל. **"מה ראה לשטות זו"** - מדוע לקח את הכוח האלוקי הנשגב הזה, את סוד קדושת המשיח, ובזבז אותו לצורך מחלוקת ופירוד, במקום להשתמש בו לחיבור אמיתי ונצחי של כנסת ישראל.

מגמת קורח, סוד פריחתו העתידי ועומק קושיית האפיקורסות

סוד "צדיק כתמר יפרח"

בנקודה זו מגלה לנו רבינו האר"י הקדוש זיע"א סוד נורא ונשגב על הפסוק בתהילים: **"צדיק כתמר יפרח"**.

סודם של סופי התיבות: אומר האר"י הקדוש כי סופי התיבות של מילים אלו הן אותיות **קרח**. מכאן, שעתיד קורח לפרוח מחדש, ולעתיד לבוא הוא זה שיהיה הכהן הגדול!

האר"י מוסיף כי קורח היה ראוי למעלה זו עוד מששת ימי בראשית, אלא שהקדים את זמנו - הוא ביקש לאכול את הפירות כשהם עדיין

לאחר שנחשפנו לעוצם קדושתו ומעלתו הנשגבת של קורח, עומדים אנו משתוממים ושואלים: אהה! מה ביקש קורח להשיג בכל המערכה הזו? מה הייתה מגמתו המוחלטת? אם אכן ידע והכיר בגדולת נבואתו של משה רבינו, כיצד מלאו לבו לחלוק עליו?

אלא, חז"ל מגלים לנו שקורח לא בא חלילה לערער על עצם מציאות התורה, אלא בא **"להשתתף"**. הוא טען כי ההנהגה הרוחנית העליונה, השייכת לימי קדם חטא העגל, שייכת גם לו. קורח ראה בהוראותיו של משה רבינו לגבי מינוי אהרן

בספר "שפת אמת" להגה"ק מגור זיע"א מובא שקורח ערך חשבון פנימי ואמר לעצמו: "אם אני טועה לחלוטין במהלכים הללו, ואם דרכי היא דרך כפירה ורשע, אין כל סיכוי בעולם שהקדוש ברוך הוא ישתול בתוכי כזו שלשלת קדושה ומפוארת". ראייה זו היא שנתנה לו את הכוח להאמין בצדקת דרכו, אף שהייתה זו טעות בזמן ובמקום.

אור האמונה המתגלה מן החושך - ביאור היסוד על פי ספר "זית רענן"

כדי ליישב את התמיהות הללו, נלמד יחד יסוד פלאי מספר "זית רענן" להגאון רבי משה יהודה לייב זצ"ל, אב"ד קוטנא.

לפני שנבאר את דבריו, עלינו לנקוט כלל ברזל בגישתנו אל קדמונינו ומאורותינו: המבט עליהם אינו שחור או לבן. כאשר אנו מבקשים לקחת מוסר השכל למעשה, רשאים אנו ללמוד את הפרשה כפשוטה - קורח בעל המחלוקת שנענש - כדי להתרחק

פגים, טרם זמנם. אילו היה מתבטל למשה רבינו וממתין לזמן הראוי, היה מגיע למדרגה זו מכוח הקדושה ובאופן מתוקן.

קושיית האפיקורסות ושיטת ה'שפת אמת'

כאן מתעוררת קושיא עצומה ועמוקה מנשוא: הרי קיימא לן להלכה שמי שהוא אפיקורס - וביניהם מי שאינו מאמין באחד מ"ג עיקרי אמונה, ובכלל זה נבואת משה רבינו - אין לו חלק לעולם הבא. הגמרא הרי משווה את מעשהו של קורח לכפירה בנבואת משה. אם כן, כיצד כותב האר"י הקדוש שעתיד לבוא הוא יעלה ויהיה כהן גדול? הרי לאפיקורס אין תקומה ואין לו חלק לעולם הבא!

לשם כך עלינו להבין מה ראה קורח "לשטות זו". הוא הביט ברוח הקודש וראה את השולשלת המפוארת שעתידה לצאת מחלציו: שמואל הנביא, ששקול כמשה וכאהרן, וכ"ד משמרות כהונה שעתידים לשרת בבית העולמים.

הדבר דומה למעשה של המקושש עצים, שבמעשהו גרם לבירור דין מן התורה, או למעשה של אהרן ומרים. במעשה של אהרן ומרים, כאשר דיברו במשה, נתגלה לראשונה המושג של "פֶּה אֶל פֶּה אֶדְבָּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידָת" - שם גילה הבורא את מעלת נבואתו הייחודית של משה על פני שאר הנביאים.

מחדש ה"זית רענן" חידוש מבהיל:

השכר על בירור האמונה: עד למעשה קורח, עם ישראל ידע שמשה רבינו הוא נביא ומנהיג. אך הדרגה העליונה של נבואת משה - הדרגה שבה אין לו שום נגיעה עצמית, ושכל דיבור וציווי שלו הוא אלוקות צרופה ללא שום שמץ של תערובת אנושית - **רובד זה לא היה ניכר וברור לעין כל עדיין.**

דווקא מתוך החושך העצום של מחלוקת קורח, ודווקא מתוך הערעור המוחלט שהוא ערער, בקע אור פלאי. המענה האלוקי והמציאות שבה האדמה פצתה את

כמטחווי קשת מן המחלוקת. אך כאשר אנו באים לדון בעצם מהותם, עלינו לנהוג בזהירות עילאית ובכפפות של משי. כפי שהיה מתבטא הרה"ק בעל **"החידושי הרי"ם זיע"א:** "האגשים הללו, מעבירותיהם ומטעויותיהם נהייתה תורה!". אם הטעות שלהם נחקקה בתורת נצח, הרי שמדובר בענקי עולם שאין לנו שמץ מושג בשורש נשמתם.

גילוי רובד נבואת משה בזכות קורח

שואל בעל ה"זית רענן": למה זכה קורח שיצאו ממנו בני בנים נשגבים כשמואל הנביא וכ"ד משמרות כהונה? הרי אין הקדוש ברוך הוא משלם כזה שכר בחינם, ועוד על התנהגות כמו של קרח. ואם בכל זאת קיבל כזה שכר על כרחך ישנו שכר עצום המגיע לקורח על המעשה הזה. ומהו השכר? **משום שעל ידי קורח נתגלה חלק באמונה שלא היה ניכר בעולם עד אותו היום!**

שם בעבירה מודעת של לשון הרע כפי שאנו מבינים אותה. הרי היא באה ואמרה על משה שהוא נביא - האם אמירת שבח שכזה נחשבת לגנות? אלא, מרים לא ידעה ולא השיגה באותה שעה שנבואתו של משה רבינו שונה מהותית מנבואת שאר הנביאים. היא סברה לתומה כי משה הוא נביא גדול במעלתו, אך עדיין כפוף לגדרי הנבואה הרגילים שבהם אחזו גם היא ואהרן.

נמצא, שכל המעשה ההוא והעונש שבא בעקבותיו, לא באו אלא "לשמה" - כדי לשמש כלי ותועלת לגילוי אחד מ"ג עיקרי האמונה של כנסת ישראל: היות משה רבינו אב לכל הנביאים, לפניו ממנו ולאחריו. אילו היה אדם כלשהו מציג סברא זו קודם מעשה מרים, לא היה נחשב הדבר לכפירה או לעבירה, שהרי רובד זה של "פה אל פה אדבר בו..." ותמונת ה' יביט" טרם נתגלה בעולם! דווקא על ידי דיבורה של מרים, נפתח הצינור והתגלה יסוד האמונה הנשגב הזה.

פיה, הוכיחו לדורות עולם ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים כי "מֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרָתוֹ אָמַת". נמצא, שרובד נורא ונצחי באמונת ישראל ובנבואת משה רבינו נתגלה לעולם בזכותו ובסיבתו של קורח. כיוון שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר ברייה, זכה קורח שדווקא מזרעו יצאו אלו שיכוננו את האמונה ואת עבודת הקודש בבית העולמים.

מעשה אהרן ומרים כשורש לגילוי יסודות האמונה

בספר "זית רענן" (להגאון מקוטנא זצ"ל) מובא נדבך עמוק נוסף המאיר את הפרשה באור בהיר, ומקשר אותה למעשה אהרן ומרים בפרשת בהעלותך. איתא במסורת חז"ל כי "מגלגלים זכות על ידי זכאי", ואין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל ברייה, ובוודאי לא את שכרם של צדיקים.

בעניין דיבורם של אהרן ומרים במשה רבינו, מבאר בעל ה"זית רענן" יסוד מבהיל: לפי פשוטם של דברים, מרים הנביאה לא חטאה

נצחיות תורת משה ושיטת הרמב"ם

יסוד זה משתלב היטב עם דברי הרמב"ם בהלכות יסודי התורה, בבואו לבאר את נצחיות התורה. הרמב"ם מבהיר שאילו היה משה רבינו נביא כשאר הנביאים, היה מקום לחשוש שמא יקום נביא אחר אחריו, במעלה גדולה יותר, ויבקש להחליף את המצוות או לשנות את חוקי התורה. הלכה פסוקה היא שכל בית דין יכול לבטל דברי בית דין חברו אם הוא גדול ממנו בחכמה ובמניין.

כדי למנוע פירצה זו, ולהבטיח שתורת משה תהיה נצחית ובלתי משתנית לעולמי עולמים, קבע הבורא את מעמד נבואתו של משה בבדידות מוחלטת ובקיצוניות שאין למעלה הימנה. משה הוא אב לנביאים, וכל נביא שיקום אחריו - ואפילו מלך המשיח בגדולתו - כפוף לנבואת משה ואין בכוחו להחליף מילה אחת מן התורה.

כאן מתעוררת השאלה הגדולה שחייבים אנו לפקוח עיניים מולה:

למה ברא רבונו של עולם מציאות כה עצומה ונוראה בדמותו של קורח? הרי לא מצינו בהיסטוריה של עם ישראל אדם שזכה לתארים והשגות כה נשגבות: מדרגת אדם הראשון קודם החטא, שורש נשמת משיח, השגת שער החמישים, ומי שליבו חלל בקרבו ללא שמץ יצר הרע. מדוע נפח בו הבורא עוצמה קדושה כזו, רק כדי שיבוא ויחלק על רבן של ישראל?

הביאור הפלאי של ה'זית רענן'
- קורח שלקח מקח רע
למען האמת

משיב על כך ה"זית רענן" תשובה המרעידה את הלב: כביכול, מוכרח היה הבורא להעמיד מול משה רבינו את הדמות העוצמתית ביותר האפשרית, אדם שאחז ברזים העליונים ביותר של הבריאה, כדי להוכיח לדורות עולם שאין שום מציאות בעולם שיכולה לחלוק על משה - לא מי שבדרגה של מלך המשיח (שקורח ידע את ייחודו), לא מי שבדרגה של דוד המלך (שקורח דמה לו בבחינת לבו החלל), ולא מי

המשיג שער החמישים ודורש תלי תלים של הלכות, ומבקש לשנות אות אחת מן התורה - מי היה יכול לעמוד כנגדו? בא קורח, ודווקא על ידי ערעורו הגדול נחתמה והתבררה אמיתת נבואתו של משה ללא שום פקפוק.

עומק הלשון "ויקח קורח"

בגמרא ובפירוש רש"י מובא שקורח "לקח מקח רע לעצמו". לפי דרכו של ה"זית רענן", יש להעמיק בהגדרה זו מעבר להבנה הפשוטה של עסקה כושלת. קורח, במודעות עליונה וברוח הקודש, **לקח לכתחילה את התפקיד הקשה והנורא הזה על עצמו**. הוא הסכים להיות המקח הרע, להיות הקורבן שייבלע באדמה, ובלבד שמתוך כך יתברר שמו של משה ותקבע האמונה הנצחית בתורה בלב כל בר ישראל.

נמצא שהאמונה היוקדת במשה רבינו, המלווה את עם ישראל בכל הדורות, התגלמה והתבצרה בעולם בזכותו של קורח! ומשום

שישיג את מדרגתו של רבי עקיבא בשער החמישים.

קורח בא בטענה דקה מן הדקה. הוא אמר: הן אמת שהשם דיבר עמנו בהר סיני, אך שם שמענו רק שתי דיברות - "אנכי" ו"לא יהיה לך". את שאר התורה והמצוות שמענו מפי משה. מי לידינו יתקע שמשה רבינו לא הוסיף דברים מדעתו ומלבו, **אולי מתוך רצון טוב שהקדוש ברוך הוא הסכים עמו מתוך חיבה?**

אל מול ספק זה, העמיד משה רבינו את המבחן המוחלט ואמר: **"בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שִׁלְחָנִי... כִּי לֹא מִלְכִּי"**. משה לא אמר רק שהשם שלח אותו, אלא חתם ואמר ששום דבר, אף לא כמלוא נימה, לא התחיל מנטיית לבו האנושית. הכל אלוקות צרופה.

אומר ה"זית רענן": אילמלא מעשה קורח, היה הרובד הזה נותר פתוח ובלתי מבורר פנימה בלבבות. אילו היה קם בדורות הבאים תנא קדוש כרבי עקיבא,

חותם האמונה לדורות

מורם מכל האמור: כאשר חז"ל מכנים את קורח בתואר "אפיקורס", אין הכוונה שהיה כופר קטנוני ופשוט. קורח היה הציר שעליו נסוב גילוי הגדרה זו בעולם. עד שלא בא קורח ועורר את השאלה, לא היה בעולם מידע מוחלט וחתום על אמיתות בלעדיות דברי משה.

הוא שימש כקורבן הגדול של האמונה. מי שיבוא היום, לאחר שנחתמו הדברים, וידבר כסגנונו של קורח - הרי הוא אפיקורס גמור שאין לו חלק לעולם הבא. אך קורח עצמו, במעשהו הנורא, הוא זה שהעניק את הגושפנקא והחותמת הסופית לאמונת משה ותורתו עד סוף כל הדורות.

תיקון השורש והכהונה העתידית

מתוך דברים נוראים אלו של בעל ה"זית רענן", מתיישבת על הלב ההבנה הכיצד עתיד קורח לקום לתחייה ולשמש כהן גדול לעתיד

כך, אין הקדוש ברוך הוא מקפח את שכר מסירותו למען בירור האמת, וזיכה אותו בבני בנים כשמואל הנביא השקול כמשה וכאהרן, ובכ"ד משמרות כהונה המשרתות בקודש פנימה.

המחתות כציפוי המזבח - עדות לקדושת המגמה

רז עמוק זה נרמז בציווי האלוקי לקחת את מחתות הנספים ולעשות מהן ציפוי למזבח: "וְעָשׂוּ אֹתָם רָקְעֵי פָתִים צִפּוֹי לַמִּזְבֵּחַ... כִּי הִקְרִיבֻם לִפְנֵי ה' וַיִּקְדָּשׁוּ".

אילו היה מעשה קורח מעשה של כפירה מוחלטת ועבודה זרה גרידא, היה ראוי להשליך את המחתות הללו אל מחוץ למחנה, או להעמידן כאנדרטה של אזהרה בבחינת "למען יראו ויראו". אך התורה מצווה להעלותן על המזבח עצמו, מקום הקרבת הקרבנות והעלאת הניצוצות! מכאן, שאותן מחתות האירו את הדבר האמיתי. הן שימשו כלי לגילוי ייחודו של משה.

והפירות של אותה נשמה, ומפרטת את שושלת המשוררים הקדושים, אסיר ואלקנה ואביאסף, פתאום נפרס ייחוסו של קורח במלוא תפארתו והדרו, והכתוב מייחס אותו בפירוש: **"קורח בן יצחק בן קהת בן לוי בן ישראל"**.

נמצאנו למדים, כי במקום שבו מתגלה השכר שקיבל קורח - בדמות כ"ד משמרות כהונה ושמואל הנביא - שם מעיד עליז הכתוב כי צדיק הוא ושורשו קדוש ומחובר לאבות האומה. אין כל סיכוי שאדם שהיה אפיקורס וכתר עצמו מחיי העולם הבא, יזכה שזרעו יכונן את השירה בבית העולמים ויופיע בייחוס קדוש כזה. זהו שאמר הכתוב **"צדיק פתח יפתח"** - המילה **צדיק** עצמה מעידה על מהותו האמיתית של קורח, שסופי התיבות של תיבות אלו הן שמו, ועתיד הוא לעלות ולהתעלות למדרגת כהן גדול.

בחינת קין המתוקן ומסירות הנפש המוחלטת

בעומק רזא דנשמתי (סוד הנשמות), ידוע כי קורח החזיק

לבוא. אילו היה קורח אפיקורס וכופר גמור כפשוטו, וכל כוונתו הייתה לרע ולקנטר, לא היה זוכה בשום פנים ואופן למעלה עליונה וטמירה זו. אלא בהכרח, שבמעשיו הנשגבים ובכוונתו הפנימית הוא תיקן את חלקו ואת שורש נשמתו תכלית התיקון, ועורר את הברור שהעולם היה זקוק לו.

הייחוס הגלוי בדברי הימים אל מול ההעלמה בתורה

יסוד זה משתקף ומאיר באור בהיר בשינוי הגדול שמצינו בין ספרי הקודש בעניין ייחוסו של קורח:

• **בספר התורה (פרשת קורח):** כאשר הפרשה עוסקת במחלוקת הגלויה ובחטא העצום על פני השטח, אין קורח נסמך ומיוחס עד יעקב אבינו (כפי שביקש יעקב בנבואתו: **"וּבְקֶהֱלֶם אֶל תַּחַד פְּבַדִּי"**). בפסוקים אלו ניכר קורח כביכול בבחינת רשע ובעל מחלוקת, ושם שולטת מידת הדין וההעלם.

• **בספר דברי הימים:** כאשר התורה יורדת אל מבחן התוצאה

תפקיד **"המקח הרע"**, לרדת שאולה ולהיבלע באדמה, ובלבד שמתוך החושך המבהיל הזה תבקע ותתגלה האמונה הטהורה והנצחית בתורת משה, אמונה שאין שני לה ושאין לערער אחריה כמלוא נימה.

חותם הלימוד

נמצאנו למדים כי פרשת קורח, במבטה הפנימי והחסידי, אינה רק סיפור על מחלוקת ועונש, אלא שיעור עצום ומבהיל בגודל ההשגחה האלוקית, המגלגלת זכויות ויסודות אמונה לעולם דווקא דרך נשמות עליונות שקיבלו על עצמן את עול הבירור. בזכותו של קורח אנו יודעים היום, ומאמינים בכל לב, **כי משה אמת ותורתו אמת**, וכי שום כוח בעולם - ואפילו הגבוה והקדוש ביותר - אינו יכול לשנות אות אחת מתורתנו הקדושה.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

בשורש נשמתו של קין, ואילו משה רבינו החזיק בשורש נשמתו של הבל. במערכת קדומה זו, קין היה הבכור שהפסיד את מעלתו, ולעתיד לבוא, עם השלמת התיקון הכללי, יתברר כי קורח הוא **בחינת קין המתוקן**. באותה שעה עתיד אהרן הכהן בעצמו להחזיר לו את כתר הכהונה הגדולה, כיוון שהשפע יחזור למקומו הראוי בסדר השלם של הבריאה.

הבנה נוראה זו עולה בקנה אחד עם מדרש חז"ל שהזכרנו בעניין אשתו של קורח המכבה את אש הגיהנום. קורח לא נכנס אל תוך המחלוקת מתוך שגגה או קלות דעת, אלא **נכנס על מלא** - מתוך מסירות נפש מוחלטת ובידיעה גמורה של המחיר הנורא שישלם על כך בעולם הזה ובעולם הבא.

הדבר דומה למרים הנביאה, שהייתה מצורעת על אמת וסבלה ייסורים קשים מחוץ למחנה, כדי שעל ידי מעשה זה יתגלה כוח נבואתו של משה רבינו לדורות. כך גם קורח ועדתו, הסכימו לקבל על עצמם את

גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת הנפטרים:

ר' דניאל בן חמו בן חנה ז"ל	מור חמי ר' יחזקאל בן פרוחה תחי'	שמעון הלל בן ורדה ז"ל	ר' מרדכי פחימה בן רחל ז"ל	שי בן רחל ז"ל
חיים כהן בן נאורה ז"ל	ר' בנימין אסולין בן מסעודה ז"ל	יעקב רוחם בן נג'יה ז"ל	ר' שלום אסולין בן תמו ז"ל	מז"ה בת רבקה ז"ל
מסודי רוח ז"ל	דניאל כהן בן זהיריה ז"ל	ר' דוד אסולין בן מסעודה ז"ל	דוד הלל ז"ל בן פנינה תחי'	דינה ורדה הראל בת בייה ז"ל
ר' יהושע ישראל בן מרדכי ז"ל	ר' יהושע אלקיים בן אסתר ז"ל	משה מושיקו ז"ל בן ז'ליאט תחי'	בייה הלל בת פורטונה ז"ל	מלכה בת יפה ז"ל משה בן אסתר ז"ל
יעקב חן בן נעיה ז"ל	לאה פחימה בת סולטנה ז"ל	מזל בת מרים מסעודה ז"ל	פורטונה בת אורדה ז"ל	רבי יעקב בן חפציבה ז"ל
שלום בן חנה מרי ז"ל ששון בן לינדה ז"ל	אברהם מסעוד בן חנינה ז"ל	מרדכי תורג'מן בן שרה ז"ל	מסעודה אסולין בת רחל ז"ל	עליה בת חלי ז"ל
שמעון צוריה בן סוליקה ז"ל	סוזן בת ליזה ז"ל	שלמה בן גמרה ז"ל	שרה תורג'מן בת שמחה ז"ל	רחל רשל בת עיז'ה ז"ל
ראובן בן סוזן ז"ל	איריס אחובה בת מלכה יפה רות בת מלכה ז"ל	אליהו בן רחל ז"ל	ר' אברהם תורג'מן בן פרוחה ז"ל	ר' שלמה בן פרוחה ז"ל

גיליון זה מוקדש לרפואה והצלחה:

אושרית
בת רבקה הי"ו

משפחת
קרלה הי"ו

משפחת
שמול הי"ו

משה חלמיש
בן סמינה הי"ו

אסנת
בת מרים מסעודה הי"ו

רוחמה
בת חנה הי"ו

יאיר שלמה
בן מיכל הי"ו

רותי רזית
בת כיריה הי"ו

דניאל
בן סוזן הי"ו

משפחת
תורג'מן הי"ו

טוור יוסף חיים
בן רחלי

אליה ועינת
רוחם ומשפחתם

מיכאל
בן פורטונה הי"ו

דניס
אבוקרס הי"ו

חנן בן חנה הי"ו
רונית בת תמר הי"ו

תאיר שרה
בת רחלי

נועה
בת דנה הי"ו

מיכל
בת פרחיה הי"ו

פרחיה
בת שרה הי"ו

תהילה בת
חיה רות דמרי הי"ו

נסיה
בת רחלי

יאיר ואלעזר
בני חנה הי"ו

עליזה
בת פרלה הי"ו

רות
בת קולט הי"ו

מרים מסעודה
בת מז'יאנה הי"ו

רחלי
בת מרים לרפוא"ש

אסתר
בת חנה הי"ו

ג'ורגס (גילה)
בת מרים למש' מזוז

מזל
בת לאה הי"ו

יהונתן
בן אסנת הי"ו

אביאל אברהם
בן רחלי

פרחה
בת שרח הי"ו

מזל
בת בייה הי"ו

יהודית
בת סעדז הי"ו

שלמה
בן רחל הי"ו

יקיר יצחק
בן רחלי

דניאל
בן רז'ילה הי"ו

רבקה
בת פורטונה הי"ו

משה אהרון בן חדזה
אפריים גבאי

רמי
בן רינה

זמני השיעורים של הרב מתקיימים מידי שבוע כדלהלן:

בבית הכנסת "זכור לאברהם" פלח 6 באר שבע:
בימי רביעי בשעה 20:00 בערב.

בבית הכנסת "בית אברהם" שכונה א' באר שבע:
בימי שלישי בשעה 18:30 בערב.
מידי שבת כשעה לפני צאת השבת.

בית הכנסת "תפילה למשה אמת ליעקב" רח' הכותל המערבי 42:
בימי ראשון, שני, שלישי וחמישי בשעה 17:00
מידי שבת בשעה 16:15 עד תפילת מנחה.

בית כנסת "ממזרח שמש" שכונת פלח 7:
ימי ראשון ושני בשעה 18:30

חדש! חדש!

בבית הכנסת "עוזי ומעוזי רחמים" רח' עליזה בירון 24 ב"ש
ימי חמישי בשעה 19:45-20:45

חלק מהשיעורים נמצאים לצפייה ברשת היוטיוב
ניתן גם להוריד את העלון באתר : לדעת נט

www.ladaat.info

כתיבה ועריכה: נתנאל ח.

להארות והערות וכן לקבלת הגיליון ניתן לשלוח מייל בכתובת:

Bhsp2020@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

להזמנת שיעורים: 054-84-06-294

המעוניינים לזכות לקחת חלק בגיליון זה

(רפואה/הצלחה/זיווג/ עילוי נשמת וכו')

מוזמנים ליצור קשר טלפון:

054-84-06-294

